

1

În dimineața aceea, generalul rămase mult timp în pivnița cramei. Pornise prin vie încă din zori, împreună cu podgoreanul său, pentru că două butoaie cu vin începuseră să fermenteze. Până când termină de îmbuteliat vinul în sticle și ajunse acasă, trecuse deja de ora unsprezece. Pădurarul, care era și vânătorul său personal, îl aștepta sub coloanele verandei duhnind a mucegai din cauza pietrelor umede. Îi înmână o scrisoare.

– Ce vrei? îl întrebă indignat generalul și se opri pentru o clipă.

Își împinse spre ceafă pălăria de pai cu borul lat care îi umbrea complet chipul îmbujorat de la soare. De ani de zile nu își mai citea scrisorile. Corespondența îi era deschisă și sortată, în biroul administratorului moșiei, de către un intendent.

– A adus-o un curier, spuse pădurarul adoptând o poziție rigidă.

Generalul recunoscuse scrisul de pe plic, luă scrisoarea și o puse în buzunar. Intră în vestibulul răcoros și, fără să scoată

un cuvânt, îi întinse pădurarului pălăria și bastonul. Își căută ochelarii în buzunarul jachetei în care își ținea de obicei țigările, merse la fereastră și citi scrisoarea în penumbră, la lumina prefirată printre jaluzelele pe jumătate trase.

– Așteaptă! îi spuse peste umăr pădurarului, care se pregătea să iasă cu pălăria și bastonul.

Mototoli scrisoarea în buzunar.

– Spune-i lui Kálmán să înhame caii pentru ora șase! Să scoată landoul, pentru că o să plouă. Să-și îmbrace hainele de gală. Și tu, la fel, spuse cu o fermitate neașteptată, de parcă ceva l-ar fi înfuriat. Să strălucească totul! Începeți de-ndată să curățați harnașamentul și trăsura! Te îmbraci în livrea, ai înțeles? Te urci pe capră, lângă Kálmán!

– Am înțeles, Excelență, spuse pădurarul și se uită țintă în ochii stăpânului său. Pentru ora șase.

– Porniți la șase și jumătate! se răsti generalul și își mișcă în tăcere buzele, ca și cum ar fi numărat în gând. Te prezinți la hanul *Vulturul alb*. Spui doar că eu te-am trimis, că a venit trăsura după domnul căpitan. Repetă!

Pădurarul repetă cuvintele stăpânului. Apoi, generalul își ridică mâinile și se uită în tavan, de parcă ar fi vrut să mai spună ceva. Dar se răzgândi și porni în tăcere spre etaj. În poziție de drepti, pădurarul îl fixă cu o privire înghețată, așteptând până când figura îndesată, cu umeri lați, dispăru după colțul balustradei sculptate, din piatră, care străjuia scara.

Generalul intră în camera sa, se spală pe mâini, apoi se apropie de pupitrul înalt și îngust, acoperit cu un postav verde, plin cu pete de cerneală, pe care erau înșirate un toc, o călimară și un teanc de caiete cu copertele învelite în mușama

pepit, așezate cu grijă, la milimetru, unele peste celelalte, genul de caiete școlare în care își scriu elevii temele. Generalul aprinse lampa cu abajur verde din mijlocul pupitrului, pentru că în cameră era întuneric. Îndărătul jaluzelelor trase, ultimele accese de furie ale verii făceau ravagii în grădina ofilită, uscată și pârjolită de dogoare, asemenea unui piroman care, în culmea crizei, incendiază totul în jur înainte de a fugi în lume. Scoase scrisoarea din buzunar, netezi cu grijă hârtia, își puse ochelarii pe nas, își încrucișă brațele la spate, apoi, la lumina puternică a lămpii, reciti rândurile scurte și drepte, caligrafiate cu litere colțuroase.

Pe unul dintre pereții camerei atârna un calendar cu cifre mari, cât pumnul. Paisprezece august. Generalul își lăsa capul pe spate și numără. Paisprezece august. Doi iulie. Numără anii care trecuseră între ziua aceea, de odinioară, și ziua de azi. Patruzeci și unu, spuse în final cu jumătate de gură. De la o vreme, vorbea de unul singur, cu voce tare. Nu, doar patruzeci, preciză încurcat. Se îmbujoră asemenea unui școlar care se zăpăcește în mijlocul unei lecții, își lăsa din nou capul pe spate și închise ochii apoși. Deasupra gulerului jachetei de culoarea porumbului fiert, avea gâtul roșu, tumefiat. Doi iulie, 1899, atunci a avut loc vânătoarea, murmură el. Apoi tăcu. Îngândurat, își rezemă coatele de pupitru și, ca un elev tocilar, privi din nou cu atenție textul, cele câteva rânduri scrise de mână, scrisoarea. Patruzeci și unu de ani, spuse în final cu o voce răgușită. Și patruzeci și trei de zile. Da, exact atât a trecut de atunci.

Acum părea ceva mai calm și începu să se plimbe. În mijlocul camerei, o coloană susținea tavanul boltit. Odinioară

fuseseră două încăperi: un dormitor și o garderobă. În urmă cu mulți ani – pentru general existau doar decenii, nu îi plăceau datele exacte, de parcă fiecare cifră i-ar fi amintit lucruri pe care ar fi dorit să le uite –, ordonase să se demoleze perețele dintre cele două încăperi. Păstraseră doar coloana care susținea bolta din mijloc. Era o clădire veche, castelul fusese construit cu vreo două sute de ani mai devreme de către un furnizor de arme care vânduse ovăz cavaleriei austriece, devenind apoi prinț. Generalul se născuse aici, în camera asta. Pe vremea respectivă, camera din fund, mai întunecoasă, ale cărei ferestre dădeau spre grădină și spre clădirile anexe, fusese dormitorul mamei lui, iar cealaltă, mai luminoasă și mai veselă, garderoba. De câteva decenii, de când se mutase în această aripă a clădirii și ordonase să se demoleze perețele care despărțea cele două camere, acestea deveniseră o încăpere sumbră. De la ușă până la pat erau șaptesprezece pași, iar de la peretele dinspre grădină până la balcon erau optsprezece. Îi număraseră cu exactitate, cunoștea bine traseul.

Trăia în această cameră asemenea invalidului care, în final, se obișnuiește să locuiască în spațiul propriei sale boli. De parcă această cameră fusese croită pe măsura lui. Nu mai intrase de ani de zile în cealaltă aripă a castelului, acolo unde se aflau saloanele verzi, albastre și roșii, cu policandre mari, aurite. De la ferestrele lor se vedeau parcul și castanii bătrâni, care primăvara, cu splendoarea lor de un verde-închis și inflorescența roz, în formă de lumânare, pătrundeau printre grățiile balcoanelor, fiind aliniați ostentativ, în semicerc, în jurul aripii de sud a castelului, în fața balustradelor din piatră susținute de niște îngeri durdulii. Mergea în pivnița cramei sau

în pădure sau, în fiecare dimineață, chiar și iarna, chiar și pe ploaie, la heleșteul cu păstrăvi. Iar când se întorcea acasă, traversa vestibulul și urca în camera lui; tot aici lua și masa.

– Deci s-a întors, spuse generalul cu voce tare, stând în mijlocul camerei. Patruzeci și unu de ani. Și patruzeci și trei de zile.

După ce rosti aceste cuvinte, se simți dintr-odată obosit, de parcă abia acum ar fi înțeles cât de mult timp înseamnă patruzeci și unu de ani și patruzeci și trei de zile. Îl apucă amețeala și se așeză în fotoliul uzat din piele. Pe măsuta din fața lui avea la îndemână un clopoțel din argint, cu care sună.

– Să vină Nini, îi spuse valetului. O rog, adăugă apoi pe un ton politic.

Rămase nemișcat, cu clopoțelul din argint în mână, până veni Nini.

2

Nini, deși avea nouăzeci și unu de ani, sosi repede. În camera asta îl legănase pe general, fiind de față la nașterea lui. Pe vremea aceea avea șaisprezece ani și era foarte frumoasă. Era scundă, dar atât de robustă și de calmă, de parcă trupul ei ar fi păstrat o taină. De parcă ar fi ascuns ceva în oasele ei, în sângele ei, în carnea ei, secretul timpului sau al vieții, iar acest lucru nu putea fi împărtășit altora, nu putea fi tradus în limbi străine, cuvintele n-ar fi suportat această enigmă. Era fata poștașului din sat, născuse un copil la vârsta de șaisprezece ani și nu divulgase niciodată nimănui de la cine îl avea. Pruncul pe care îl alăptase a fost generalul; când tatăl ei o alungase

de acasă, venise la castel fără altă avere decât rochia de pe ea și, într-un plic, o șuviță din părul copilului mort. Sosise în timp ce se năștea generalul. Acesta supsesse prima înghițitură de lapte la sânul ei.

Nini petrecuse în tăcere, la castel, șaptezeci și cinci de ani. Zâmbea întotdeauna. Numele ei răsuna prin încăperi, de parcă locatarii castelului și-ar fi atras unii altora atenția asupra unui lucru anume. Când cineva rostea: „Nini!“, parcă ar fi spus: „Ia te uită, dar mai există și altceva pe lume în afară de egoism, pasiune, vanitate. Nini*...“ Pentru că era prezentă peste tot pe unde trebuia, niciodată nu o vedeau. Pentru că era întotdeauna binedispusă, niciodată nu o întrebau cum putea fi veselă când bărbatul pe care îl iubise o părăsise, iar copilul pe care se pregătise să îl alăpteze murise. Îl alăptase și îl crescuse pe general, și așa au trecut șaptezeci și cinci de ani. Uneori, când strălucea soarele peste castel și peste familie, se constata cu uimire că zâmbea și Nini. Apoi murise contesa, mama generalului, iar Nini spălase cu un prosop îmbibat cu oțet fruntea albă a moartei, acoperită cu broboane reci și vâscoase. Într-una din zile, tatăl generalului a fost adus acasă cu targa; căzuse de pe cal, dar a mai trăit cinci ani. L-a îngrijit Nini. Îi citea din cărți franțuzești, însă, cum nu cunoștea această limbă, nu pronunța corect cuvintele, rostea doar literele, foarte încet, în ordinea în care urmau. Dar bolnavul înțelegea și așa despre ce era vorba în textul respectiv. După câțiva ani, generalul s-a însurat, iar când mirii au revenit din călătoria de nuntă, Nini îi aștepta în poarta castelului. Îi sărută mâna noii sale stăpâne și-i dăruie un trandafir. Zâmbea

* În maghiară, *nini* înseamnă și „Ia te uită!“.

și atunci; generalul își amintea uneori de acest moment. Apoi, după doisprezece ani, muri și noua stăpână, iar Nini ajunse să îngrijească de mormânt și de rochiile răposatei.

La castel, Nini nu avea nici rang, nici titlu. Însă toată lumea simțea că avea putere. Doar generalul știa că trecuse de nouăzeci de ani, dar despre asta nu vorbea cu nimeni. Puterea lui Nini se răspândea peste tot, trecea prin oameni, prin pereți, prin obiecte, asemenea unui curent misterios care mișcă figurile pe scenele teatrelor ambulante de marionetă. Existau momente când oamenilor li se părea că, în lipsa puterii lui Nini, totul – casa, obiectele – s-ar descompune, ca materialele foarte vechi când sunt atinse brusc. După ce îi muri nevasta, generalul plecă de la castel. Reveni după un an și se instalează de îndată în aripa veche a clădirii, în fosta cameră a mamei sale. Dădu ordin să fie închise aripa nouă, unde trăise cu soția lui, saloanele colorate, pe ai căror pereți se uzase deja tapetul din mătase franțuzească, marea sală de recepție care găzduia șemineul și cărțile, scara interioară de-a lungul căreia, pe perete, se înșirau trofee de vânătoare – coarne de cerb, cocoși-de-munte, capre-negre –, sufrageria imensă, de la ale cărei ferestre se vedeau valea din fața castelului și orașelul învecinat, iar, în depărtare, munții cu crestele lucind albastru-argintiu, camera soției și propriul dormitor de odinioară, situat alături. După ce murise femeia, iar generalul revenise din străinătate, timp de treizeci și doi de ani, Nini și servitorii fuseseră singurii care intraseră în aceste încăperi, o dată la două luni, când se făcea curățenie.

– Așază-te, Nini, spuse generalul.

Doica se așează. În ultimii ani îmbătrânise. După ce trec de nouăzeci de ani, oamenii îmbătrânesc altfel decât după cincizeci sau șaiszeci. Îmbătrânesc fără să se simtă jigniți. Fața ei era plină de riduri și avea o culoare roz – doar materialele nobile îmbătrânesc în felul acesta, măsurile de sute și sute de ani, în care membrii unei familii și-au țesut îndemânarea și visurile. De un an, Nini avea cataractă la unul dintre ochi. Acum, acest ochi îi era trist și cenușiu. Celălalt ochi îi rămăsese albastru, tot atât de albastru ca un iezor străvechi din munți, în strălucirea soarelui de august. Acest ochi zâmbea. De regulă, Nini purta o rochie dintr-un postav bleumarin. Ca și cum timp de șaptezeci și cincide ani nu și-ar fi făcut altă rochie.

– Mi-a scris Konrád, spuse generalul și ridică mâna în care ținea plicul. Îți amintești?

– Da, aprobă Nini, care își amintea totul.

– Este în oraș, îi spuse încet generalul, ca și cum i-ar fi comunicat o veste foarte importantă și confidențială. A tras la hanul *Vulturul alb*. În seara asta vine aici. Am dat ordin să meargă trăsura după el. O să ia cina la castel.

– Unde, aici? întrebă liniștită Nini, în timp ochiul ei albastru, cel sănătos și zâmbitor, se uita de jur împrejur prin încăpere.

Trecuseră două decenii de când nu mai primiseră oaspeți. Vizitatorii care soseau uneori tocmai la ora prânzului – notabilități din conducerea orașului și județului, participanți la câte o partidă de vânătoare – erau întâmpinați de către administratorul moșiei în casa din pădure, unde dormitoare, sălile de baie, bucătăria, sufrageria încăpătoare, destinată banchetelor vânătoarești, cerdacul, mesele rustice, din lemn, erau

pregătite în orice anotimp, la orice oră din zi sau din noapte. Cu asemenea ocazii, administratorul stătea în capul mesei, făcând oficiile de gazdă în numele generalului. Nimeni nu se simțea ofensat, toată lumea știa că amfitrionul nu apare în public. Singura persoană care intra în castel era preotul, care venea o dată pe an, iarna, când nota cu cretă pe tocul ușii inițialele celor trei magi: Gaspar, Melchior și Baltazar. În afară de preot, care oficiase slujba la înmormântarea membrilor familiei, generalul nu primea pe nimeni.

– În aripa cealaltă, spuse generalul. Se poate?

– Am făcut curat acum o lună, spuse doica. Se poate.

– Diseară, la opt. Se poate...? întrebă agitat generalul, cu o curiozitate aproape copilărească, aplecându-se în față în fotoliu. În marea sală de recepție. E deja amiază.

– Da, e amiază, spuse doica. Iau măsuri de-ndată. Până la șase o să aerisească, apoi o să pună masa.

Buzele bătrânei se mișcau în tăcere, de parcă ar fi numărat ceva. Număra orele, mulțimea sarcinilor pe care le avea de îndeplinit.

– Da, conchise apoi calm, dar cu fermitate.

Generalul o asculta curios. Viața celor doi era îngemănată, revărsându-se în ritmul lent, specific persoanelor foarte bătrâne. Știau totul unul despre celălalt, relația dintre ei era mai profundă decât între o mamă și copilul ei, decât între un soț și o soție. Legătura care unea trupurile lor era mai intimă decât orice legătură trupească. Poate din cauza laptelui de mamă. Poate pentru că Nini era prima ființă care îl văzuse când s-a născut, îl văzuse în clipa nașterii, plin de sânge și mizerie, așa cum vin pe lume oamenii. Poate pentru că, vreme

de șaptezeci și cinci de ani, trăiseră împreună sub același acoperiș, consumaseră aceleași mâncăruri, respiraseră același aer; poate din cauza mirosului stătut al casei, al copacilor din fața ferestrelor. Împărtășeau totul, fără ca raportul dintre ei să poată fi definit. Nu erau frați, nici amanți. Știau, în chip nelămurit, că pe lume există și altfel de legături. Există un soi de fraternitate mai puternică, mai profundă decât legătura dintre doi gemeni în pânțele mamei. Viața le îngemănase zilele și nopțile; știau totul despre trupul și visele celuilalt.

După o clipă de tăcere, doica îl întrebă:

– Vrei să fie ca odinioară?

– Da, spuse generalul. Exact așa cum a fost ultima dată.

– Bine, răspunse ea laconic.

Se duse lângă general, se aplecă și sărută mâna bătrână, acoperită de pete hepatice și vene proeminente, pe care lucea un inel.

– Promite-mi că n-ai să te enervezi, îl rugă doica.

– Îți promit, răspunse generalul încet, cu supunere.

3

Până la ora cinci, din camera generalului nu mai sosi niciun semn de viață. Abia atunci îl chemă pe valet și îi spuse că dorește o baie rece. Refuză prânzul, mulțumindu-se cu o ceașcă de ceai rece. Era tolănit pe dormeză, în camera cufundată în penumbră, în timp ce vara fremăta și dospea dincolo de zidurile răcoroase. Asculta clocotul luminii fierbinți, murmurul vântului cald prin frunzișul ofilit, era atent la rumoarea din castel.